

**ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра економіки, менеджменту та комерційної діяльності

Стратегічне управління

Методичні рекомендації до вивчення дисципліни

***для здобувачів спеціальності 073 «Менеджмент» ОПП «Менеджмент»
першого (бакалаврського) рівня***

Затверджено протоколом засідання
кафедри економіки, менеджменту
та комерційної діяльності
№1 від 28.08.2023

Стратегічне управління: методичні рекомендації до вивчення дисципліни для здобувачів спеціальності 073 «Менеджмент» ОПП «Менеджмент» першого (бакалаврського) рівня/ [уклад: Немченко Т.А., С.В.Коваленко] ; Центральноукраїн. нац. техн. ун-т. – Кропивницький : ЦНТУ, 2023. – 23 с.

Укладачі: Немченко Т.А., кандидат економічних наук кафедри менеджменту та комерційної діяльності Центральноукраїнського національного технічного університету.

Коваленко С.В., викладач кафедри менеджменту та комерційної діяльності Центральноукраїнського національного технічного університету.

Рецензенти: В'юник О.В., к.е.н., доцент кафедри менеджменту та комерційної діяльності Центральноукраїнського національного технічного університету.

Сторожук О.В., к.е.н., доцент кафедри менеджменту та комерційної діяльності Центральноукраїнського національного технічного університету.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
2. ПЛАНИ ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ЗА ТЕМАМИ ДИСЦИПЛІНИ.	6
3. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ	12
4. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ	14
5. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЕКЗАМЕНУ	20
6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	21

Навчальна дисципліна «Стратегічне управління» спрямована на розвиток у здобувачів вищої освіти теоретичних знань і практичних навичок зі стратегічного управління діяльністю підприємств. Стратегічне управління є важливою складовою успішного менеджменту в будь-якій організації, незалежно від її розміру, сфери діяльності, форми власності, позаяк вимагає від керівників необхідності розуміння та застосування основних принципів, концепцій та інструментів стратегічного управління, навичок стратегічного мислення та прийняття ефективних стратегічних рішень. Акцент при вивченні дисципліни зроблено на організацію стратегічного менеджменту підприємств в умовах забезпечення їхньої стійкості та сталого розвитку.

Завданнями дисципліни «Стратегічне управління» є:

- вивчення сутності та принципів стратегічного управління на підприємствах в контексті забезпечення стійкості та сталості;
- формування вмінь визначення стратегічних цілей, завдань та стратегічних альтернатив розвитку підприємств для забезпечення стійкості економічної діяльності;
- набуття навичок стратегічного аналізу зовнішнього та внутрішнього середовища діяльності підприємства;
- опанування методичного інструментарію розробки та реалізації стратегії розвитку підприємства, у т.ч. стратегій сталого розвитку;
- набуття навичок оцінювання ефективності обраних стратегій та коригування стратегічних планів з урахуванням змін у зовнішньому середовищі.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування» Спеціальність: 073 «Менеджмент»	Спеціальної (фахової) підготовки	
		Рік підготовки:	
Загальна кількість годин - 120	Освітньо-професійна програма: «Менеджмент»	4-й	4-й
		Семестр	
		7-й	7-й
		Лекції	
Тижневих годин навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи здобувача– 5,57	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	28 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	2 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		78 год.	114 год.
		Вид контролю: екзамен	

Мова навчання: українська

2. ПЛАНИ ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ЗА ТЕМАМИ ДИСЦИПЛІНИ.

**Модуль 1. Засади стратегічного управління організацією в контексті
забезпечення сталого розвитку
ТЕМА 1 СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ: СУТНІСТЬ ТА ПЕРЕДУМОВИ
ВИНИКНЕННЯ**

План

1. Сутність стратегічного управління організацією
2. Еволюція стратегічного управління
3. Зміст та структура стратегічного управління
4. Стратегічні рішення на підприємствах та фактори впливу на їх прийняття
5. Поняття стратегічної концепції сталого розвитку, парадигма її становлення та основні принципи.
6. Система стратегічного управління підприємством та засадах сталості та стійкості.

Питання для обговорення:

1. Охарактеризуйте категорію «стратегічне управління»? Які її основні особливості ви можете назвати?
2. Опишіть основні етапи становлення стратегічного менеджменту?
3. Які еволюційні підходи до розвитку стратегічного управління ви можете назвати? Охарактеризуйте їх.
4. Дайте визначення системі стратегічного менеджменту організації?
5. Охарактеризуйте особливість прийняття стратегічних рішень?
6. Дайте визначення поняттю «Концепція сталого розвитку»? Які передумови її становлення?
7. Які принципи реалізації концепції сталого розвитку?
8. Опишіть особливості функціонування системи стратегічного управління підприємством та засадах сталості та стійкості.

Ситуаційне завдання:

Ознайомтесь із історією стратегічного управління компаніями McDonald's та Toyota Motor Corporation. Зробіть висновок стосовно ключових факторів успіху.

1. McDonald's - це найбільша у світі мережа ресторанів швидкого харчування, заснована в 1955 році в США. Компанія відома своєю ефективною системою франчайзингу, широким асортиментом страв, стабільними стандартами якості та надійним обслуговуванням. Компанія заснована братами Рей Кроцом та Маком та Діком Макдональдами у 1955 році. Вони розробили унікальну концепцію швидкого обслуговування з обмеженим асортиментом страв, що дозволяло швидко обслуговувати великий потік клієнтів. У 1960-1970-ті роки McDonald's активно розвивався за рахунок франчайзингової моделі бізнесу, що дозволило компанії швидко розширювати свою мережу ресторанів. У цей період відкрито перші ресторани поза межами США. У 1980-1990-ті роки McDonald's почав додавати до свого меню нові страви, щоб відповідати потребам різних ринків та залучати нових клієнтів. Компанія також розширила свою діяльність, включаючи доставку та розвиток кав'ярень. В останні десятиліття McDonald's активно працює над зменшенням вмісту шкідливих складників у своїх продуктах, вводить здорові альтернативи та сприяє більшій прозорості у складі страв. Крім того, компанія розвивається у нових напрямках, таких як цифрові технології та інноваційні методи замовлення їжі. McDonald's став глобальним лідером у сфері швидкого харчування та активно впроваджує корпоративну відповідальність, сприяючи зменшенню впливу на довкілля та підтримці громадських ініціатив.

2. Toyota є однією з провідних автомобільних компаній у світі. Заснована в 1937 році в Японії, вона спеціалізується на виробництві автомобілів, вантажівок, автобусів і мотоциклів. Заснована Кічіро Тойода, компанія Toyota почала виробництво автомобілів у 1937 році. Швидко вони зробили собі ім'я завдяки високій якості, інноваціям та ефективному виробництву. У 1960-1970-ті роки Toyota впроваджує концепцію "Lean Manufacturing" або "Тонке виробництво", яка стала основою системи "Toyota Production System" (TPS). Це сприяло підвищенню ефективності, зменшенню витрат та покращенню якості продукції. Протягом 1980-1990-ті рр. Toyota активно розширюється за межами Японії, відкриваючи заводи в різних країнах світу. Вона стає першою японською автомобільною компанією, яка запускає виробництво у США. Нині Toyota активно розвиває екологічно чисті технології, такі як гібридні та електричні автомобілі. Крім того, компанія вкладає значні ресурси в дослідження та розвиток автономних та з'єднаних автомобілів. Toyota залишається одним з лідерів у світі автомобільної промисловості завдяки своїй постійній стратегії інновацій та підвищенню якості, а також відмінному обслуговуванню клієнтів.

ТЕМА 2. ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ЦІЛЕЙ ПІДПРИЄМСТВА В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

План

1. Місія підприємства та правила її формування
2. Стратегічні цілі організації
3. Класифікація цілей
4. Процес та методи встановлення цілей
5. Формування місії та цілей підприємства для забезпечення сталості та стійкості господарювання

Питання для обговорення:

1. Що таке «місія підприємства», які основні правила її формування?
2. Назвіть вимоги до формулювання стратегічних цілей організації
3. Які групи стратегічних цілей організації виокремлюють?
4. Які особливості процесу встановлення цілей?
5. Які методи встановлення цілей ви знаєте, дайте їм коротку характеристику?
6. Назвіть основні Цілі сталого розвитку?
7. Яким чином встановлюються цілі підприємства з урахуванням спрямування на забезпечення сталості та стійкості господарювання?

Практичне завдання:

Порівняйте місії вітчизняних та зарубіжних компаній із різних галузей господарювання.

ТЕМА 3. СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ

1. Сутність і зміст стратегічного планування.
2. Принципи та методи стратегічного планування.
3. Процес стратегічного планування.
4. Стратегічний план: сутність і структура.
5. Стратегічне планування як основа сталого розвитку підприємства.

Питання для обговорення:

1. Визначте зміст категорії «стратегічне планування», які його основні завдання?
2. Розкрийте основні принципи стратегічного планування?
3. Опишіть головні методи стратегічного планування?
4. Розкрийте зміст процесу стратегічного планування?
5. Опишіть структуру стратегічного планування?

6. Розкрийте особливості стратегічного планування в контексті забезпечення сталого розвитку організації.

Практичне завдання:

Розглянути стратегічні плани організації, сформулювати уявлення про їх структуру та особливості.

ТЕМА 4. СТРАТЕГІЧНА ДІАГНОСТИКА ЗОВНІШНЬОГО ТА ВНУТРІШНЬОГО ОТОЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ

План

1. Стратегічна діагностика у контексті забезпечення сталого розвитку організації та глобалізації діяльності.

2. Стратегічний аналіз зовнішнього оточення організації
3. Аналіз середовища безпосереднього впливу на організації
4. Оцінка внутрішнього середовища організації
5. Методи стратегічного аналізу середовища організації

Питання для обговорення:

1. Дайте визначення стратегічній діагностиці? Яка її роль у забезпеченні стійкості діяльності організації?
2. Які особливості стратегічного управління з урахуванням глобалізації?
3. Які фактори зовнішнього середовища організації впливають на стратегічну діяльність?
4. Яким чином здійснюється оцінка середовища безпосереднього впливу на організації?
5. Опишіть основні фактори впливу внутрішнього середовища організації з урахуванням спрямованості організації на сталість розвитку?
6. Назвіть основні методи стратегічного аналізу середовища організації? Дайте їм коротку характеристику?

Практичне завдання:

Оберіть будь-яке вітчизняне підприємство та проведіть SWOT-аналіз та PEST-аналіз середовища його діяльності.

ТЕМА 5. СТЕЙКХОЛДЕРИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЇХ РОЛЬ У СТРАТЕГІЧНОМУ УПРАВЛІННІ ОРГАНІЗАЦІЄЮ

1. Стейкхолдери організації та їх основні інтереси.
2. Методика управління взаємозв'язками із стейкхолдерами в умовах забезпечення сталого розвитку.
3. Бріджинг або стратегічне партнерство з стейкхолдерами.
4. Очікування стейкхолдерів.
5. Роль стейкхолдерів у процесі стратегічного розвитку організації.

Питання для обговорення:

1. Дайте визначення категорії «стейкхолдери»? Які основні групи стейкхолдерів виокремлюють?
2. Які інтереси кожної групи стейкхолдерів ви можете назвати?
3. Які методики управління взаємозв'язками із стейкхолдерами в умовах забезпечення сталого розвитку ви можете назвати?
4. Дайте визначення поняттю «бріджинг»? Які особливості побудови стратегічного партнерства ви можете назвати?
5. Опишіть основні очікування стейкхолдерів організації?
6. Розкрийте роль стейкхолдерів у процесі стратегічного розвитку організації?

Практичні завдання

1. Сформувати карту стейкхолдерів для організації «NovaSky», що є компанією, що спеціалізується на розробці та впровадженні передових технологій у сфері авіаційної індустрії. «NovaSky» зосереджуються на над створенні інноваційних рішень для підвищення безпеки, ефективності та комфорту пасажирів та екіпажу.

2. Сформувати карту стейкхолдерів для організації «HealTech», що є провідним розробником та виробником медичних технологій та продуктів, місією якої є покращення якості медичної допомоги та збільшення її доступності для людей у всьому світі.

ТЕМА 6. СТРАТЕГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ПЕРЕДУМОВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ ТА СТАЛОСТІ

План

1. Поняття «стратегічний потенціал підприємства, елементи потенціалу підприємства в умовах забезпечення сталості та фактори впливу на його формування і розвиток

2. Основні підходи до формування стратегічного потенціалу організації.

3. Методи оцінювання стратегічного потенціалу підприємства.

4. Основні підходи забезпечення стратегічної конкурентоспроможності підприємств на засадах сталого розвитку.

Питання для обговорення:

1. Дайте визначення категорії «стратегічний потенціал»?

2. Які основні елементи потенціалу підприємства в умовах забезпечення сталості?

3. Які основні підходи до формування стратегічного потенціалу організації?

4. Назвіть методи оцінювання стратегічного потенціалу підприємства? Дайте їм коротку характеристику.

5. Які основні підходи забезпечення стратегічної конкурентоспроможності підприємств на засадах сталого розвитку ви можете назвати.

Практичне завдання:

1. Розглянути діяльність 2 конкуруючих вітчизняних підприємств в обраній галузі. Визначити набір стратегічних конкурентних переваг для кожного з цих підприємств.

Модуль 2. Оцінка, вибір та реалізація стратегії організації

ТЕМА 7. ОЦІНКА СТРАТЕГІЧНОГО ПОРТФЕЛЮ ОРГАНІЗАЦІЇ

План

1. Сутність та аналіз стратегічного портфеля організації

2. Матриця І. Ансоффа

3. Матриця Бостонської консалтингової групи

4. Матриця "Дженерал Електрик - Мак-Кінсі"

5. Матриця "життєвого циклу" портфеля організації

6. Модель Shell / DPM.

7. Модель Хофера-Шендела.

8. Модель стратегічного аналізу (база даних PIMS).

9. Ключові фактори успіху (KPI) та їх складові.

Питання для обговорення:

1. Що таке стратегічна одиниця бізнесу?

2. Які етапи проведення стратегічного портфеля організації?

2. Опишіть призначення матриці І. Ансоффа.

3. Для чого використовується матриця Бостонської консалтингової групи?

4. Які основні особливості матриці "Дженерал Електрик - Мак-Кінсі"?

5. Як використовувати матрицю "життєвого циклу" портфеля організації?

6. Застосування моделі Shell / DPM при формування стратегічного портфелю організації.
7. Які основні особливості використання моделі Хофера-Шендела?
8. Опишіть модель стратегічного аналізу (база даних PIMS)?
9. Які ключові фактори успіху (KPI) та їх складові ви можете назвати?

Практичне завдання:

Сформувати матрицю БКГ за допомогою шаблону в Excel, користуючись поданими умовами задачі.

Тема 8. Вибір стратегії організації. Класифікація стратегій.

План

1. Вибір стратегії організації
2. Класифікація стратегій по рівнях організації
3. Класифікація стратегій по типу розвитку організації
4. Класифікація стратегій по функціональних видах діяльності фірми
5. Класифікація стратегій - за М. Портером
6. Стратегії корпорацій, які займають різні галузеві позиції
7. Стратегії корпорацій на міжнародних ринках

Питання для обговорення:

1. Які основні чинники вибору стратегії організації?
2. Які види стратегій відповідно до рівнів організації ви можете назвати?
3. Опишіть класифікацію стратегій по типу розвитку організації?
4. Яка існує класифікація стратегій по функціональних видах діяльності фірми?
5. Розкрийте сутність класифікації стратегій за М. Портером.
6. Наведіть види стратегій корпорацій, які займають різні галузеві позиції?
7. Опишіть стратегії корпорацій на міжнародних ринках.

Практичне завдання:

1. Оберіть 2 підприємства в будь-якій галузі, які є конкуруючими. Опишіть набір стратегій у різних сферах діяльності для обраних стратегій для отримання лідерства у обраній галузі.
2. Оберіть 2 підприємства в одній галузі, що займають позиції лідера та нішера. Опишіть набір стратегій, які варто використовувати організаціям для забезпечення успіху на ринку.

ТЕМА 9. РЕАЛІЗАЦІЯ СТРАТЕГІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

План

1. Процес реалізації стратегій у стратегічному управлінні організації з погляду забезпечення стійкості та сталості організацій.
2. Управління стратегічними ризиками організації.
3. Інформаційно-аналітичне забезпечення стратегічного управління в організаціях
4. Стратегічний контроль у діяльності організації

Питання для обговорення:

1. Які основні етапи реалізації стратегії ви можете назвати?
2. Яким чином враховується орієнтація організації на сталий розвиток під час реалізації стратегії?
3. Які стратегічні ризики ви можете назвати?
4. Що таке екосистема управління стратегічними ризиками?
5. Які основні стратегічні інформаційні потреби підприємства?
6. Які особливості організації інформаційно-аналітичне забезпечення стратегічного управління в організаціях?

7. Опишіть завдання стратегічного контролю в організації?

Ситуаційне завдання:

«Інноваційні рішення X-Gen» - це компанія, що спеціалізується на розробці та впровадженні передових технологій у сфері штучного інтелекту (ШІ). Місія полягає в створенні інноваційних рішень, які революціонізують галузь ШІ та вирішують найскладніші завдання, що стоять перед сучасним світом. Компанія на ринку півроку, має власний продукт у сфері ШІ.

Завдання: Розробити та впровадити стратегію для компанії «Інноваційні рішення X-Gen» з урахуванням високого рівня складності її діяльності у сфері штучного інтелекту, опираючись на основні ключові цілі компанії:

1. Забезпечити становлення компанії як лідера в галузі розробки ШІ, продуктів та послуг.
2. Продовжити інвестування в дослідження та розробку нових технологій та методів у сфері ШІ.
3. Забезпечити наявність висококваліфікованого персоналу, що володіє найновішими знаннями та навичками.
4. Розвивати партнерські відносини з іншими компаніями та установами для спільного розв'язання складних завдань та обміну досвідом.

Тема 10. ЗБАЛАНСОВАНА СИСТЕМА ПОКАЗНИКІВ ОРГАНІЗАЦІЇ ЯК ЗАСІБ ІНСТРУМЕНТ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

1. Сутність збалансованої системи показників та її властивості
2. Принципи побудови, переваги та обмеження збалансованої системи показників
3. Порівняльна характеристика збалансованих моделей оцінювання ефективності діяльності організації
4. Сутність та складові стратегічної карти цілей
5. Показники стратегічної карти цілей
6. Рекомендації щодо побудови стратегічної карти цілей збалансованої системи показників із врахуванням орієнтації на сталий розвиток організації

Питання для обговорення:

1. Що собою являє збалансована система показників? Які її основні властивості?
2. Які основні принципи побудови ЗСП?
3. Які переваги та недоліки ЗСП ви можете назвати?
4. Яка види збалансованих моделей оцінювання ефективності діяльності організації ви можете назвати? Дайте їм коротку характеристику.
5. Що таке стратегічна карта ЗСП? Які її основні складові?
6. Опишіть кожен складову стратегічної карти ЗСП.
7. Які показники стратегічної карти цілей за кожною складовою ви можете назвати?
8. Опишіть механізм побудови стратегічної карти цілей ЗСП з врахуванням орієнтації на сталий розвиток організації ви можете назвати?

Практичне завдання:

Сформувати ЗСП та карту стратегічних цілей для обраної організації за механізмом з урахуванням орієнтації на сталий розвиток.

Тема 11. УПРАВЛІННЯ ОПОРОМ ЗМІНАМ ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЧНИХ ЗМІН

План

1. Сутність опору змінам і його причини
2. Види опору змінам

3. Підходи до подолання опору
4. Організаційна структура організації як об'єкт стратегічних змін.
5. Організаційна культура організації як об'єкт стратегічних змін.

Питання для обговорення:

1. Дайте визначення типовим змінам на підприємстві.
2. Що таке опір змінам, які його основні причини?
3. Які види опору змінами можна виокремити?
4. Які підходи до подолання опору змінам ви можете назвати?
5. Якими методами можна подолати опір змінам?
6. Який механізм подолання опору змінам?
7. Які фактори впливають на зміни в організаційній структурі організації?
8. Які основні реакції виокремлюють відповідно до змін організаційної структури
9. Які основні етапи механізми впровадження змін в організаційну культуру?

Ситуаційне завдання №1

Ви працюєте у великій міжнародній компанії з понад 10 000 співробітниками по всьому світу. Компанія вирішила впровадити нову глобальну систему управління людськими ресурсами для полегшення процесів найму, обліку часу, управління компенсаційними виплатами та пільгами. Однак, під час пілотного впровадження нової системи в небагатьох відділеннях, ви помітили значний опір з боку працівників та керівників. Основні проблеми. Які при цьому виникли:

1. Відсутність розуміння працівниками цілей нововведення та переваг впровадження нової системи.
2. Побойовання працівників щодо втрати цінних даних та порушення конфіденційності.
3. Опір керівників через те, що вони мають адаптувати свої процеси до нової системи.
4. Низька довіра до команди з впровадженням через попередній негативний досвід з IT-проектами.

Завдання:

1. Визначте основні причини опору змін серед різних зацікавлених груп.
2. Розробіть стратегію комунікації та залучення, щоб подолати опір і сприяти прийняттю змін.
3. Запропонуйте план навчання та підтримку для полегшення переходу на нову систему.
4. Визначте ключові показники ефективності для оцінки успішності впровадження та прийняття змін.
5. Розробіть рекомендації щодо постійного вдосконалення та адаптації процесів для забезпечення сталого використання нової системи.

3. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

1. Стратегічне управління та забезпечення економічної стійкості підприємства.
2. Інноваційні стратегії для сталого розвитку організацій.
3. Стратегічна оцінка впливу на довкілля при розробці бізнес-стратегій.
4. Стратегічне управління соціальною відповідальністю підприємства.
5. Стратегічні виклики для підприємств в умовах зміни клімату.
6. Використання технологій для підтримки стратегічного управління сталим розвитком.
7. Стратегії управління ризиками для забезпечення сталості підприємств.
8. Гендерна рівність як стратегічний аспект сталого розвитку.
9. Інтеграція принципів сталого розвитку в стратегічному управлінні.

10. Роль стейкхолдерів у формуванні стратегій сталого розвитку.
11. Стратегічне управління людським капіталом для забезпечення сталості.
12. Роль стратегічної комунікації у сталому розвитку організацій.
13. Вплив глобалізації на стратегічне управління та сталість бізнесу.
14. Стратегічне управління та адаптація до змін в регулюючому середовищі.
15. Стратегії адаптації до соціально-економічних та політичних трансформацій для забезпечення стійкості.
16. Реалізація концепції "зеленого" бізнесу через стратегічне управління.
17. Стратегічне управління та вирішення соціальних проблем у підприємствах.
18. Використання соціальних медіа в стратегічному управлінні для підтримки сталого розвитку.
19. Роль лідерства у формуванні та виконанні стратегій сталого розвитку.
20. Вплив сталого розвитку на конкурентні переваги підприємств.
21. Інтеграція етичних принципів у стратегічне управління та сталий бізнес.
22. Стратегічне управління та використання зелених технологій для сталого розвитку.
23. Стратегічні аспекти управління відходами та ресурсозбереження.
24. Взаємодія стратегічного управління та корпоративної етики в контексті сталого розвитку.
25. Розвиток стратегій управління для сталого туризму та гостинності.
26. Оцінка впливу стратегічного управління на конкурентоспроможність підприємства.
27. Формування та реалізація стратегії підприємства в умовах нестабільності ринкового середовища.
28. Стратегічні аспекти управління змінами в організації.
29. Розробка та реалізація стратегії росту підприємства.
30. Стратегічне управління ризиками в бізнесі.
31. Вплив корпоративної культури на стратегічне управління.
32. Стратегічний аналіз галузевого середовища підприємства.
33. Стратегічне управління фінансовими ресурсами підприємства.
34. Впровадження стратегії сталого розвитку в бізнес-процеси організації.
35. Стратегічне управління технологічним інноваційним розвитком підприємства.
36. Стратегічне управління забезпеченням якості продукції та послуг.
37. Стратегічне управління інтернаціоналізацією бізнесу.
38. Стратегічне управління персоналом в умовах змін на ринку праці.
39. Використання інструментів бізнес-аналізу в стратегічному управлінні.
40. Розвиток стратегії управління логістикою на підприємстві.
41. Стратегічне управління інвестиційними проектами.
42. Стратегічне управління корпоративною соціальною відповідальністю.
43. Вплив глобалізації на стратегічне управління міжнародним бізнесом.
44. Стратегічне управління інтелектуальною власністю підприємства.
45. Стратегічне управління у сфері послуг.
46. Формування стратегії управління реінжинірингом бізнес-процесів.
47. Роль стратегічного управління у формуванні корпоративного іміджу.
48. Використання стратегічного управління в енергетичному секторі.
49. Стратегічне управління у сфері соціальних послуг.
50. Стратегічне управління розвитком інноваційних стартапів.
51. Роль стратегічного управління у формуванні бренду підприємства.

52. Роль стратегічного управління у розвитку екологічно чистого бізнесу.
53. Стратегічне управління в умовах технологічних трансформацій.
54. Розробка стратегії управління роботизацією та автоматизацією бізнес-процесів.
55. Роль технологічних інновацій у поліпшенні процесів стратегічного планування.
56. Аналіз впливу ризик-орієнтованого стратегічного планування на стійкість бізнесу.
57. Використання цифрових платформ та електронних інструментів для оптимізації стратегічного планування.
58. Визначення впливу лідерства на ефективність стратегічного планування та його реалізацію.

4. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ

1. Ігнорування зовнішніх умов функціонування підприємства є недоліком якого з етапів розвитку стратегічного менеджменту?
 - a. Бюджетування
 - b. Довгострокового планування
 - c. Стратегічного планування
 - d. Стратегічного управління
2. Етап стратегічного менеджменту розпочався з:
 - a. з 80-х років XX ст.
 - b. з 70-х років XX ст.
 - c. з 90-х років XX ст.
 - d. з 60-х років XX ст.
3. Розробка стратегії — це процес боротьби за вплив у організації та на галузевому ринку. Опис якого підходу наведено вище?
 - a. дизайнерський
 - b. політичний
 - c. аналітичний
 - d. формальний
 - e. трансформаційний
4. Побудова стратегії — це спроба досягти відповідності між характеристиками організації та її можливостями в зовнішньому середовищі. Опис якого підходу наведено вище?
 - a. дизайнерський
 - b. політичний
 - c. аналітичний
 - d. формальний
 - e. трансформаційний
5. До економічних факторів не відносять:
 - a. вартість землі;
 - b. стан фондового ринку;
 - c. рівень економічної свободи держави;
 - d. система оподаткування;
 - e. масштаби економічної підтримки окремих галузей .
6. До соціально-культурної складової відносять такі фактори:
 - a. профспілкова активність і вплив профспілок на формування громадської думки;
 - b. якість робочої сили;

- c. сприяння /недовіра до приватного бізнесу;
 - d. професіональний рівень і рівень грамотності;
 - e. рівень корупції державних структур
7. Сила впливу постачальників не залежить від:
- a. кількості підприємств, що використовують аналогічні види ресурсів
 - b. еластичності ресурсів за ціною
 - c. рівня спеціалізації постачальника
 - d. вартість для покупця переходу до іншого продавця
 - e. рівня спеціалізованості покупця в придбанні певних ресурсів
8. До потенційних конкурентів не можна віднести такі підприємства:
- a. що діють на географічно близьких ринках і схильні до експансії на інші ринки
 - b. що діють на географічно далеких ринках і неохочі до експансії на інші ринки
 - c. диверсифіковані підприємства, які продовжують стратегію диверсифікації
 - d. споживачі продукції виробничо-технічного призначення, що можуть налагодити частково чи повністю виробництво "не своєї" продукції
 - e. невеликі підприємства-нішери для великих корпорацій
9. Показник екологічності слід віднести до наступної групи параметрів::
- a. Нормативні
 - b. Технічні
 - c. Економічні
 - d. Стандартизовані
 - e. Якісні
10. Стратегічну зону господарювання визначають такі фактори::
- a. постачальники, з якими укладено договори;
 - b. державні преференції;
 - c. соціальні умови;
 - d. розвиток НТП;
 - e. географічний регіон
11. Для моделі БКГ характерні чотири види стратегій: «Зірки», «Знаки питання», «Дійні корови», «Кривенькі каченята». Визначте яка стратегія відповідає даній характеристиці: «Задовольнятися своїм становищем, або скорочувати його, або ліквідувати цей вид бізнесу в своїй організації»:
- a. Кривенькі каченята;
 - b. Дійні корови;
 - c. Зірки;
 - d. Знаки питання;
12. Для моделі БКГ характерні чотири види стратегій: «Зірки», «Знаки питання», «Дійні корови», «Кривенькі каченята». Визначте яка стратегія відповідає даній характеристиці: "Намагатися зберегти або збільшити частку свого бізнесу на ринку":
- a. Кривенькі каченята
 - b. Дійні корови
 - c. Зірки
 - d. Знаки питання
13. Якщо бізнес має відносно незначними конкурентними перевагами організації, залученої в досить привабливий і перспективний з точки зору стану ринку бізнес, то цей бізнес належить по матриці GE / McKinsey до:
- a. граничним
 - b. сумнівним
 - c. програшним

d. переможців

14. Які стратегії називають забезпечуючими?

a. Головну стратегію

b. Стратегію бізнес-одиниць

c. Функціональну

d. Стратегії команд, робочих груп і працівників

e. вірної відповіді немає

15. За класичною класифікацією стратегією захисту є стратегія:

a. концентрації

b. інтеграції

c. диверсифікації

d. збору врожаю

e. банкрутства

16. Яка стратегія передбачає збільшення цінності продукту за рахунок прив'язки його до індивідуальних потреб і характеристик споживачів?

a. концентрації

b. інтеграції

c. диверсифікації

d. кастомізації

e. репозиціонування

17. Яка стратегія передбачає виробництво товарів і послуг, які відрізняються від базових?

a. концентрації

b. менеджменту якості

c. реструктуризації

d. диферсифікації

e. репозиціонування

18. Яка стратегія ґрунтується на зміні позиції продукту у свідомості споживачів за рахунок реклами, зміни його деяких властивостей, ціни?:

a. концентрації

b. менеджменту якості

c. реструктуризації

d. диферсифікації

e. репозиціонування

19. Комплекс дій, спрямованих на формування ефективної виробничої програми підприємства:

a. головна стратегія

b. стратегія СБО

c. товарна

d. фінансова

e. функціональна

20. Стратегія наступу в галузі спрямована на:

a. запровадження інновацій

b. збільшення витрат на рекламу

c. удосконалення якості

d. зменшення витрат на рекламу

e. забезпечення технологічного розвитку

21. Стратегія спокійного наслідування означає:

a. "переманювання" фахівців

- b. передбачає роботу з кількома суміжними сегментами
 - c. припускає роботу в сегментах, де конкуренція слабка або відсутня
 - d. переведення своєї ринкової частки у фінансові ресурси
 - e. створення уніфікованого продукту
22. Який з цих стратегій не є еталонною:
- a. концентрованого росту
 - b. інтегрованого росту
 - c. диверсифікованого росту
 - d. скорочення
 - e. стабілізації
23. Якщо підприємство освоює посередницьку нішу, то це стратегія:
- a. вертикальної випереджаючої інтеграції
 - b. зворотної вертикальної інтеграції
 - c. горизонтальної інтеграції
 - d. концентричної диверсифікації
 - e. конгломеративної диверсифікації
24. Відображає орієнтацію підприємства та виробництва на споживчий попит і припускає розробку і удосконалення товарів, їх ефективне просування на ринку стратегія:
- a. виробнича
 - b. товарна
 - c. організаційна
 - d. збутова
 - e. ресурсна
25. При виборі продуктово-товарної стратегії підприємства враховують:
- a. тільки ринкові характеристики СЗГ
 - b. тільки виробничі характеристики продукції, що планується до випуску
 - c. ринкові й виробничі характеристики продукції, що планується до випуску
 - d. вірної відповіді немає
26. До основних етапів процесу реалізації стратегії належать такі::
- a. реорганізація структури управління
 - b. здійснення стратегічних змін
 - c. складання стратегічного плану
 - d. розробка місії підприємства
 - e. вірної відповіді немає
2. Розрізняються такі стратегії подолання опирання організаційним змінам:
- a. залучення до участі
 - b. навчання
 - c. реорганізації
 - d. диверсифікації
 - e. зниження цін
27. Роль стратегічного контролю в управлінні організаціями виявляється в такому:
- a. контроль дає змогу суб'єкту управління регулярно отримувати інформацію про стан справ у керованій системі, на основі чого він приймає управлінські рішення
 - b. оцінка результатів діяльності організації загалом та її структурних підрозділів зокрема
 - c. у результаті стратегічного контролю зростає мотивація працівників
 - d. у застосуванні загрози санкцій за незгоду зі здійсненням організаційних змін
28. Стратегічний контроль передбачає:

- a. формування зворотного зв'язку для інформування та заохочення персоналу
- b. застосування загрози санкцій за незгоду зі здійсненням організаційних змін
- c. завчасне повідомлення про організаційні зміни, ознайомлення та роз'яснення їх сутності, здійснення лише необхідних змін

d. виявлення і аналіз чинників, які перешкоджають досягненню запланованих результатів, запобігання виникненню і накопиченню помилок

29. Стратегія сприяння, як спосіб подолання опору персоналу організаційним змінам, полягає в наступному:

a. наданні особі, яка чинить опір, певних повноважень щодо впровадження та здійснення організаційних змін (наприклад, включення до складу комісії зі здійснення організаційних змін)

b. застосуванні загрози санкцій за незгоду зі здійсненням організаційних змін

c. завчасному повідомленні про організаційні зміни, ознайомлення та роз'яснення їх сутності, здійснення лише необхідних змін

d. ухваленні нововведень шляхом "купівлі згоди" тих, хто опирається змінам, за допомогою матеріальних стимулів

30. Основні передумови посилення стратегічного характеру управління – це:

a. інтенсивність конкурентної боротьби;

b. розвиток науково-технічного прогресу;

c. нестабільність (мобільність) зовнішнього середовища;

d. усі відповіді вірні.

31. До способів формування стратегічного плану відносяться:

a. максимальна деталізація і кількісна оцінка основних положень стратегічного плану (жорсткий спосіб);

b. описовий спосіб, де числові показники грають другорядну роль (м'який спосіб);

c. прямий та непрямий;

d. всі відповіді вірні;

e. немає вірної відповіді.

32. Що є головним завданням і головною складністю аналізу макросередовища?

a. аналіз політичних чинників;

b. прогнозування майбутніх змін;

c. аналіз економічних чинників;

d. оцінка впливу підприємства на макросередовища.

33. Яка із стратегій реалізується у внутрішньому середовищі?

a. цінова стратегія;

b. товарна стратегія;

c. маркетингова стратегія;

d. стратегія зниження виробничих витрат

34. Метод порівняльного аналізу для підприємств, які працюють в умовах конкурентної боротьби, — це:

a. маркетинг;

b. бенчмаркінг;

c. LOTS-аналіз;

d. GAP-аналіз.

35. До конкурентних переваг найвищого порядку відноситься:

a. ефективні зв'язки з клієнтами;

b. репутація та імідж фірми на ринку;

c. ефективна організаційна структура управління підприємством;

d. висока кваліфікація персоналу.

36. Визначте, яке з наведених тверджень характеризує рівень конкурентоспроможності продукції:

- a. рівень її відповідності внутрішньогалузевим та міжнародним стандартам якості;
- b. наявність широкого асортименту;
- c. рівень її відповідності на певний момент вимогам цільових груп споживачів та обраного ринку за певними параметрами;
- d. рівень маркетингового забезпечення її збуту.

37. Визначте, яка з наведених концепцій управління передбачає відбір товарів найвищої якості, що мають найбільший попит і забезпечують максимальний продаж:

- a. товарна орієнтація ;
- b. збутова орієнтація;
- c. ринкова орієнтація діяльності фірм;
- d. маркетингова орієнтація діяльності фірм.

38. До економічних чинників, які враховують в процесі аналізу зовнішнього середовища відносяться:

- a. митна, кредитна політика місцевої влади;
- b. рівень зайнятості, платіжний баланс країни, середньорічний темп інфляції, стабільність валюти;
- c. зміна демографічних умов, рівень конкуренції;
- d. оцінка поточних стратегій конкурентів, аналіз майбутніх цілей конкурентів.

39. За класифікацією спрямованості дій цілі організації поділяються на такі види:

- a. основні, побічні та підтримувальні;
- b. зовнішні та внутрішні;
- c. стратегічні, тактичні, оперативні;
- d. кількісні та якісні.

40. Визначте, які з нижченазваних факторів зовнішнього середовища істотно не впливають на діяльність туристичної фірми:

- a. економічні;
- b. науково-технологічні;
- c. екологічні;
- d. демографічні.

41. Екстраполяція – це:

- a. метод планування фінансових потоків організації;
- b. метод прогнозування, за допомогою якого на основі минулих тенденцій визначається майбутнє;
- c. метод прогнозування, який визначає кореляційні зв'язки між обертами прогнозування;
- d. метод визначення конкурентоспроможності підприємства на ринку

42. Сильні й слабкі сторони підприємства визначаються:

- a. внутрішнім середовищем;
- b. рівнем конкуренції;
- c. соціальними, політичними та іншими регулюючими нормами;
- d. привабливістю галузі.

43. «SMART» вимоги- це:

- a. вимоги до побудови «дерева цілей»;
- b. вимоги до стратегічного управління підприємством;
- c. вимоги до проведення SWOT-аналізу;
- d. вимоги до формулювання цілей.

44. Вкажіть, що передує вибору стратегії:

- a. розробка стратегічних планів;
 - b. розробка та оцінка стратегічних альтернатив;
 - c. зміна організаційної структури;
 - d. впровадження нових технологій.
45. Визначте, що з наведених ознак характеризує стратегію підприємства:
- a. план, орієнтир, напрямок розвитку;
 - b. системна модель підприємства;
 - c. спосіб розв'язання фінансових проблем підприємства;
 - d. сукупність стратегічних альтернатив розвитку.

5. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Сутність стратегічного управління організацією
2. Еволюція стратегічного управління
3. Стратегічні рішення на підприємствах та фактори впливу на їх прийняття
4. Поняття стратегічної концепції сталого розвитку, парадигма її становлення та основні принципи
5. Система стратегічного управління підприємством та засадах сталості та стійкості
6. Місія підприємства та правила її формування
7. Стратегічні цілі організації
8. Класифікація стратегічних цілей організації
9. Процес та методи встановлення цілей
10. Формування місії та цілей підприємства для забезпечення сталості та стійкості господарювання
11. Сутність і зміст стратегічного планування.
12. Принципи та методи стратегічного планування.
13. Процес стратегічного планування.
14. Стратегічний план: сутність і структура.
15. Стратегічне планування як основа сталого розвитку підприємства
16. Стратегічна діагностика у контексті забезпечення сталого розвитку організації та глобалізації діяльності.
17. Стратегічний аналіз зовнішнього оточення організації
18. Аналіз середовища безпосереднього впливу на організації
19. Оцінка внутрішнього середовища організації
20. Методи стратегічного аналізу середовища організації
21. Стейкхолдери організації та їх основні інтереси.
22. Методика управління взаємозв'язками із стейкхолдерами в умовах забезпечення сталого розвитку.
23. Бріджинг або стратегічне партнерство з стейкхолдерами.
24. Очікування стейкхолдерів.
25. Роль стейкхолдерів у процесі стратегічного розвитку організації.
26. Сутність та аналіз стратегічного портфеля організації
27. Матриця І. Ансоффа
28. Матриця Бостонської консалтингової групи
29. Матриця "Дженерал Електрик - Мак-Кінсі"
30. Матриця "життєвого циклу" портфеля організації
31. Модель Shell / DPM.
32. Модель Хофера-Шендела.
33. Модель стратегічного аналізу (база даних PIMS).

34. Ключові фактори успіху (KPI) та їх складові.
35. Вибір стратегії організації
36. Класифікація стратегій по рівнях організації
37. Класифікація стратегій по типу розвитку організації
38. Класифікація стратегій по функціональних видах діяльності фірми
39. Класифікація стратегій - за М. Портером
40. Стратегії корпорацій, які займають різні галузеві позиції
41. Стратегії корпорацій на міжнародних ринках
42. Процес реалізації стратегій у стратегічному управлінні організації з погляду забезпечення стійкості та сталості організацій.
43. Управління стратегічними ризиками організацій.
44. Інформаційно-аналітичне забезпечення стратегічного управління в організаціях
45. Стратегічний контроль у діяльності організації
46. Сутність збалансованої системи показників та її властивості
47. Принципи побудови, переваги та обмеження збалансованої системи показників
48. Порівняльна характеристика збалансованих моделей оцінювання ефективності діяльності організації
49. Сутність та складові стратегічної карти цілей
50. Показники стратегічної карти цілей
51. Рекомендації щодо побудови стратегічної карти цілей збалансованої системи показників із врахуванням орієнтації на сталий розвиток організації
52. Сутність опору змінам і його причини. Види опору змінам
53. Підходи до подолання опору
54. Організаційна структура організації як об'єкт стратегічних змін.
55. Організаційна культура організації як об'єкт стратегічних змін.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основні:

1. Боголюбов В.М., Клименко М.О., Мельник Л.Г., О.О. Ракоїд. Стратегія сталого розвитку/ За редакцією професора В.М.Боголюбова К.: ВЦ НУБПУ, 2018. 446 с.
2. Бушуєв С. Д., Бушуєва Н. С., Бушуєв Д. А., Бушуєва В. Б. Стратегія сталого розвитку швидкозростаючих організацій. Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Серія : Стратегічне управління, управління портфелями, програмами та проектами. 2022. № 1. С. 23-28.
3. Востряков О.В. Методологія стратегічного процесу на підприємстві / Стратегія підприємства у постіндустріальній економіці: монографія. К.:КНЕУ, 2017. с. 98-107.
4. Ігнат'єва І.А. Стратегічний менеджмент: Підручник. К.: Каравела, 2019 464 с.
5. Козирєва О. В., Світлична К.С., Шуть О.Ю. Стратегічний менеджмент. Навчальний посібник. Х.: Вид-во НФАУ, 2020. 238с.
6. Краснокутська Н.С., Кабанець І.А. Стратегічне управління : навч.посіб. Для студентів економічних спеціальностей. Харків : НТУ «ХПІ», 2017. 460 с.
7. Маковецька І. М., М. В. Яргін Стратегічне планування як основа сталого розвитку підприємства // Економіка. Менеджмент. Бізнес. 2021. № 2. С. 37-40. -

8. Пилипенко О. В. Стратегічний аналіз: навч. Посіб. Для студ. Вищ. Навч. Закл. / за заг. Ред. М. І. Ковалю. К.: ДП «Вид. Дім «Персонал», 2018. 350 с.
9. Піжук О. І. Стратегія підприємства: навч. Посібник. Ірпінь: Університет ДФС України, 2018. 390 с
10. Сладкевич В. П. Стратегічний менеджмент організацій: підручник. К.: МАУП, 2018. 496 с.
11. Соціально-економічний розвиток України: моделі, механізми, стратегії : монографія / М. Є. Рогоза, В. І. Перебийніс, К. Ю. Вергал та ін. ; за наук. Ред. Д. Е. Н., проф. М. Є. Рогози. Полтава : ПУЕТ, 2021. 148 с.
12. Стратегічний менеджмент. Частина 1. Теоретичні засади формування системи стратегічного управління в організації : навч. Посіб. У структур.логіч. Схемах / Г. І. Забродська, Л. Д. Забродська, Т. С. Пічугіна, А. П. Грінько. Х. : ХДУХТ, 2017. 118 с.
13. Стратегія підприємства у постіндустріальній економіці : монографія / [А. П. Наливайко, О. М. Гребешкова, Т. І. Решетняк та ін.]; за заг. Ред. А. П. Наливайка, О. М. Гребешкової. Київ: КНЕУ, 2017. 418 с.
14. Сумець О. М. Стратегічний менеджмент : підручник / МВС України, Харків. Нац. Ун-т внутр. Справ, Кременч. Льот. Коледж. Харків : ХНУВС, 2021. 208 с.
15. Сучасні економічні стратегії: інновації, безпека та сталий розвиток: колективна монографія / За заг. ред. Д.е.н., проф. Т.В. Полозової, д.е.н., проф. І.В. Колупаєвої, к.е.н., доц. О.В. Мурзабулатової Харків: ХНУРЕ, 2021. 296 с
16. Тертичка В.В. Стратегічне управління : підручник. Київ : «К.І.С.», 2017. 932 с.
17. Ткачова С.С., Пічугіна Т.С., Ткаченко О.П. Стратегічний менеджмент: навч. Посібник. Х.: ХДУХТ, 2019. 240 с..
18. Черчик Л.М., Левицький В.В. Стратегічний менеджмент : конспект лекцій. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. 165 с.
19. Duhaime, Irene M., Michael A. Hitt, and Majorie A. Lyles (eds), (2021) Strategic Management: State of the Field and Its Future. New York, online edn, Oxford Academic
20. Emeagwali, O. L. (ed) (2019) Strategic Management a Dynamic View. Intechopen. 130 p.
21. Orlando, B. (ed) (2020) Strategy and Behaviors in the Digital Economy. Intechopen. 214 p.

Додаткові

1. Адізес І. К. Управління змінами / І.Адізес; пер. з англ. Т.Семигіна. К.: Book Chef, 2018. 640 с.
2. Гудзь О. Є., Стрельнікова, С. Ю. Управління стратегічними змінами підприємств в умовах цифрової трансформації. Монографія. Львів: СПОЛОМ. 2021. 188 с.
3. Коваленко А. О. Смысловое поле стратегического планирования та його роль у забезпеченні сталого розвитку. Вісник ХНАУ. Серія : Економічні науки. 2018. № 4. С. 381-389.
4. Макаренко П. М., Юдіна О. І. Формування механізму реалізації стратегії управління сталим економічним розвитком підприємства сфери послуг. Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія : Економічні науки. 2020. № 2. С. 115-122.

5. Овдієнко О. В. Особливості стратегічного планування цілей сталого розвитку України. Збірник наукових праць Державного податкового університету. 2022. № 1. С. 99-134.
6. Ороховська Л. А., Кошетар У. П. Екологічні стратегії ТНК в контексті концепції сталого розвитку. Проблеми системного підходу в економіці. 2021 Вип. 1. С. 22-28.
7. Пічугіна Т. С. Управління змінами: навч. пос. / Т. С. Пічугіна, С. С. Ткачова, О. П. Ткаченко. Х. : ХДУХТ, 2017. 226 с.
8. Птащенко Л. О. Стратегічне та інноваційне забезпечення розвитку системи економічної безпеки підприємства: [навчальний посібник]. Київ: «Центр учбової літератури», 2018. 320 с.
9. Секірож Я. В. Стратегічні позиції сталого розвитку машинобудівних підприємств: інноваційне забезпечення. Бізнес Інформ. 2020. № 10. С. 400-407
10. Філіпішина Л. М. Інформаційно-аналітичне забезпечення стратегії сталого економічного розвитку промислових підприємств. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2019. Вип. 23(2). С. 110-115.
11. Шевченко Л. С. Стратегічний інноваційний менеджмент: навч. посіб. Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2019. 155 с
12. Юдіна О. І. Концептуальні основи формування стратегії управління сталим економічним розвитком підприємств готельно-ресторанної сфери. Ефективна економіка. 2022. № 11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2022_11_7
13. Comeaux A. (2020). Change (the) Management: Why We as Leaders Must Change for the Change to Last Kindle Edition. Lioncrest Publishing. 274 p.
14. Dzwigol H., Shcherbak S, Semikina M., Vinichenko O. (2019) Formation of strategic change management system at an enterprise. Academy of Strategic Management Journal. Vol: 18 Issue: 1 URL: <https://www.abacademies.org/articles/formation-of-strategic-change-management-system-at-an-enterprise-8912.html>.
15. [Hayes J.](#) (2022). The Theory and Practice of Change Management. Bloomsbury Publishing PLC , Bloomsbury Academic. ISBN-13 9781352012538. 488 p.

Інформаційні ресурси

1. Сайт Національної бібліотеки імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
3. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Інтернет-портал для управлінців. URL: [www. Management.com.ua](http://www.Management.com.ua)